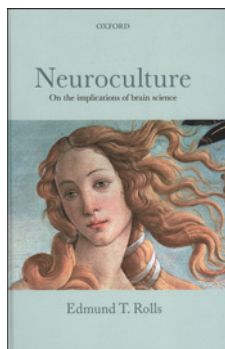

Insisterende om hjernen

Edmund T. Rolls

Neuroculture

On the implications of brain science. 394 s, ill.
Oxford: Oxford University Press, 2012.

Pris GBP 30

ISBN 978-0-19-969547-8

Forfatteren er professor ved Oxford Centre for Computational Neuroscience og har tidligere gitt ut flere bøker om menneskelig atferd sett fra et psykologisk-neurovitenskapelig ståsted. I *Neuroculture* forsøker han ut fra status pressens innen neurovitenskapene å gi neurobiologiske, evolusjonsmessige forklaringer på alt fra filosofi til hverdagsliv.

Boken er inndelt i 12 kapitler: *Neuroscience*, *Neuroaffect*, *Neurosociality*, *Neuroreason*, *Neurophilosophy*, *Neuroaesthetics*, *Neuroeconomics*, *Neuroethics*, *Neuropsychiatry*, *Neuroreligion*, *Neropolitics* og et oppsummerende *Conclusions*. Prefikset «nevro-» illustrerer forfatterens poeng om at neurobiologien er den avgjørende premissleverandøren innen nevnte områder.

Rolls beskriver over nær 100 sider, detaljert som i en lærebok, ulike hjernefunksjoner, spesielt oppmerksomhet, hukommelse og læring i forskjellige nettverk, og han bruker computeranalogien som en tilbakevendende metafor. To tredeler er så viet våre sjelelige kvaliteter og atferd sett i lys av denne viten.

Teksten inneholder tallrike referanser til basalfag, psykologiske eksperimenter, hjerneanatomi og neurofysiologiske substrater for å belyse poengene. Boken er sterkt preget av atferdspsykologiske fagtermer og derfor forsynt med et eget appendiks med oversikt over sentrale begreper innen dette feltet. Dessverre er det svært sparsomt med illustrasjoner.

Forfatteren viser hvordan ulike typer belønninger og straff spiller på nevrale nettverk og danner det biologiske grunnlaget for alt fra dagliglivets emosjoner til akademisk filosofisk rasjonalitet. Han stiller og besvarer spørsmål som «Hvorfor tror menneskene på et liv etter døden?», «Setter vi pris på kunst fordi det bedrer reproduksjon og overlevelse?», «Hvorfor har vi følelser?», «Hva er det neurobiologiske grunnlaget for rettferdighetssans?», «Hvorfor er religioner så vanlige?» På nesten alt vil kortformen av svaret hans være at atferden er slik fordi hjernen gjennom evolusjonen er utformet til å tjene våre genes overlevelsesmuligheter, enten dette viser seg for eksempel i form av å utvise vennlighet overfor eldre eller seksuell utroskap.

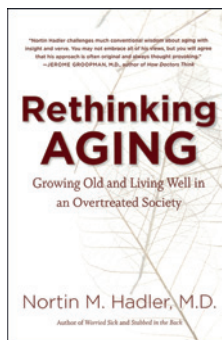
Boken vil utfordre den jevne leseres kunnskapsnivå om nerveceller, nettverk, informasjonsprosessering og neurofysiologiske læringsmodeller. For meg ble det også en noe insisterende eksemplifisering av hvordan vår hjerne dypst sett fungerer som den gjør for å spre gener.

Forfatterens ambisiøse forhåpning er at økt innsikt i hjernens funksjoner kan være til hjelp for å utvikle et mer rasjonelt grunnlag for lovgivning, etikk, politikk, ja, at det til og med kan redusere konflikter mellom religioner. Nå er økt vitenskapelig innsikt i neurobiologiske premisser for vår kognisjon naturligvis sin egen belønning for den interesserte leser, men boken vil, slik jeg ser det, neppe gi en politiker, enn si en filosof avgjørende nye svar på gamle spørsmål. For studenter innen medisin, biologi eller psykologi vil boken kunne være en inspirasjon til å tenke store tanker.

Nils Olav Aanonsen

Avdeling for nevrohabilitering
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Ikonoklast

Nordin M. Hadler

Rethinking aging

Growing old and living well in an overtreated society. 250 s, ill. Chapel Hill, NC: The University of North Carolina Press, 2011.

Pris USD 25

ISBN 978-0-8078-3506-7

Målgruppen er alle gamle, dvs. folk mellom 60 og 85 år. Lenger enn 85 behøver man ikke bekymre seg, da er de fleste av oss døde, og de som ikke er det, er så spesielle at dem holder vi utenfor.

Budskapet til alle oss andre er at det er på tide å erkjenne at aldersforandringer ikke er det samme som sykdom. Vi forlenger ikke livsløpet ved å bli behandlet for alle våre vondter og avvikende laboratorieresultater. Tvert om løper vi en betydelig risiko for å bli påført skade av medikamentbivirkninger og uheldige interaksjoner. Dersom målet for behandling er at vi skal leve lenger, kan vi med fordel droppe medisinsk behandling med unntak av resuscitering og annen helt akutt innsats.

Screening er ganske særlig bortkastet med mindre man kan forholde seg til en virkelig høyrisikogruppe, og dem er det ikke mange av. Og hva er fordelene ved å påvise en langsomt voksende kreft, dersom vi likevel skal dø av noe annet? Som kjent er kreft, i likhet med mye annet, en alderstilstand som de fleste av oss gamle dør med, ikke av.

Professor Hadler, som åpenbart har vært en velrenommert professor i indremedisin og mikrobiologi ved University of North Carolina, går systematisk gjennom hva som finnes av dokumentasjon for positiv effekt av behandling, og det blir ikke stein tilbake på stein.

Det er ikke medisinsens fortjeneste at levealderen har økt så sterkt for folk i den vestlige verden – det er oss dette handler om.

Hva vi spiser, er ikke viktig, og man skal være ekstremt undervektig eller uhorvelig fet for at vekt betyr noe. Trim forlenger ikke livet, tvert om kan det føre til for tidlig død dersom den overdrives, men hvis vi er i god form, kan vi være sprekere når vi dør. Det eneste dr. Hadler tror på, er levekår, som igjen henger sammen med utdanning. Det er som i Norge. Her har også forskning vist klare forskjeller i helse, helsetilstand og livslengde med utdanning som en fellesfaktor.

Konklusjon? Nyt din gylne alders år. Og «Ikke gjør som dokter'n din sier, Jens! Ikke gjør som dokter'n din sier» – med mindre du har en doktor som er opptatt av klinisk skjønn, av hva som bør gjøres i forhold til hva som kan. Men de blir mer og mer sjeldne, ifølge dr. Hadler.

Astrid Nøklebye Heiberg

Oslo